

ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ
(за матеріалами інтернет-версій друкованих ЗМІ
та онлайн-медіа)

20.06.2025

Зміст:

(натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Укрінформ. – 2025. – 19 черв. Точицький зустрівся з керівниками закладів культури та мистецької освіти Одеси. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 20 черв. Точицький закликав владу Одеси та області забезпечити збереження Куяльницького козацького цвинтаря. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 19 черв. У Варшаві проведуть конференцію про роль культури у відновленні України. – Інф.](#)

Мовні питання

[Укрінформ. – 2025. – 19 черв. У Києві нагородили переможців конкурсу з української мови імені Петра Яцика. – Інф.](#)

Фестивалі

[Укрінформ. – 2025. – 19 черв. У Києві на етнофестивалі «Країна мрій» діятиме Кримська сцена Lavanda tarlası. – Інф.](#)

Музика

[Укрінформ. – 2025. – 19 черв. Alyona Alyona створить пісні для фіналістів нацвідбору на Дитяче Євробачення – 2025. – Інф.](#)

[Вечірній Київ. – 2025. – 19 черв. Бандура для «Золотої Кулюні»: у Києві Володимир Войт присвятить концерт Катерині Грушевській. – Марків Н.](#)

Візуальні мистецтва

[NV. – 2025. – 19 черв. «Вражає фізично». Художниця Леся Васильченко стала володаркою головної премії PinchukArtCentre 2025. – Інф.](#)

[Вечірній Київ. – 2025. – 19 черв. Вічність у мистецтві: столична галерея демонструє артпроект пам'яті двох художників. – Асадчева Т.](#)

Кіномистецтво. Кінопрокат

[Український тиждень. – 2025. – 19 черв. Війна і кіно: боротьба за український наратив. – Крупник Л.](#)

[Вечірній Київ. – 2025. – 19 черв. У Києві дітей Захисників запрошують на безоплатний сеанс у кіно. – Новосвітня К.](#)

Література

[Укрінформ. – 2025. – 19 черв. У Хмельницькому відбудеться літературний](#)

[фестиваль «Літерія». – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 19 черв. У Києво-Могилянській академії вперше вручили премію з есеїстики Джудіт Турман. – Інф.](#)

[Український тиждень. – 2025. – 19 черв. «Femina nova» і право обирати на сторінках «Першого вінка». – Петренко-Цеунова О.](#)

Музейна справа

[Укрінформ. – 2025. – 19 черв. У Гаазі презентували виставку картин із колекції музею Ханенків. – Інф.](#)

[Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 19 черв. У Києві відкрилася виставка «Окупована спадщина», присвячена культурі тимчасово окупованих територій. – Резніченко В.; Вечірній Київ. – 2025. – 19 черв. У Києві демонструють реконструкції строїв із тимчасово окупованих регіонів України: де побачити. – Асадчева Т.](#)

[Вечірній Київ. – 2025. – 19 черв. Київські науковці провели експертизу так званого «скіфського золота» у Мадриді. – Марків Н.](#)

Охорона культурної спадщини

[Village Україна. – 2025. – 19 черв. Відновити історичну пам'ятку-будинок Якова Гретера, зруйнований у ніч 6 червня – петиція. – Гриненко В.](#)

Нацменшини. Закордонні українці

[Укрінформ. – 2025. – 19 черв. У Любліні відкриють мурал вдячності від українців польському народові за підтримку і дружбу. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 19 черв. У Болгарії відкрилася фотовиставка «Somnia disaster». – Інф.](#)

Міжнародне співробітництво

[Укрінформ. – 2025. – 19 черв. У польському Тарнуві відкрили «Українську книжкову полицку». – Інф.](#)

Підтримка України у світі

[NV. – 2025. – 19 черв. З фото загиблого Максима Левіна. У Великій Британії покажуть мультфільм Кейт Буш, щоб привернути увагу до постраждалих від війни дітей. – Інф.](#)

Загальні питання

Укрінформ. – 2025. – 19 черв. Точицький зустрівся з керівниками закладів культури та мистецької освіти Одеси. – Інф.

Очільник МКСК Микола Точицький в Одесі ознайомився з діяльністю закладів культури та мистецької освіти, а також оглянув відновлення архітектурних пам'яток, пошкоджених ударами військ РФ. Про це повідомляє пресслужба Міністерства культури та стратегічних комунікацій. У нараді під головуванням міністра взяли участь керівники Одеської національної музичної академії ім. А. Нежданової, Одеського державного музичного ліцею ім. професора П. Столярського, Одеського національного академічного театру опери та балету, ДП «Одеський державний цирк», ДП «Національний Одеський філармонійний оркестр» та Одеської національної наукової бібліотеки, а також представники комунальних закладів, зокрема музеїв. Як зазначається, серед інших питань діяльності окремих закладів культури, обговорили поточні потреби у продовженні евакуації предметів державного музейного фонду з регіону. Також йшлося про можливості участі музеїв Одеси у міжнародних виставках. У МКСК зазначили, що для захисту культурних цінностей у зоні підвищеного ризику з музеїв комунальної форми власності Одеської області вже евакуювали майже 10 тисяч предметів державної частини Музейного фонду України. У разі подальшої небезпеки евакуації підлягають фонди ще чотирьох установ. За сприяння міністерства з 2022 року експонати одеських музеїв були представлені на численних виставках у Чикаго, Дрездені, Вільнюсі, Кракові, Берліні, Зволле, Бремені тощо. Окремо Микола Точицький провів зустріч з керівником Одеського державного музичного ліцею ім. професора П. Столярського, під час якої обговорили виклики, що стоять перед мистецькою освітою в умовах війни. Міністр також провів зустріч із директором ДП «Одеський державний цирк» Євгеном Гайдамакою щодо матеріального забезпечення роботи закладу. У межах поїздки Микола Точицький також відвідав прем'єрний показ балету LISOVA в Одеському національному академічному театрі опери та балету. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4006180-tocickij-zustrivsa-z-kerivnikami-zakladiv-kulturi-ta-mistECKoi-osviti-odesi.html>

Укрінформ. – 2025. – 20 черв. Точицький закликав владу Одеси та області забезпечити збереження Куяльницького козацького цвинтаря. – Інф.

Міністр культури та стратегічних комунікацій України Микола Точицький закликав владу Одеси та Одеської області забезпечити належне збереження Куяльницького козацького цвинтаря та подібних об'єктів. «Під час свого відрядження в Одесу заїхав на Куяльницький козацький цвинтар. Це найбільше зі збережених козацьких кладовищ в Україні. Цей об'єкт є унікальним свідченням історії запорозьких та чорноморських козаків. Найдавніші поховання датуються кінцем XVIII століття. На території цвинтаря збереглися близько 200 кам'яних хрестів, вирізьблених із місцевого черепашника. Багато з них мають написи українською та

церковнослов'янською мовами, що дозволяє дослідникам детальніше вивчати соціальний склад і походження похованих», – зазначив Микола Точицький у Фейсбуці. Як зауважив міністр, цвинтар має статус пам'ятки історії місцевого значення, однак потребує подальшої охорони та догляду. За словами міністра, на Одещині є й інші козацькі кладовища – Великий Усатівський цвинтар, поховання у селі Глибоке, а також у Нерубайському, Кислиці, Сичавці. «Усі вони – маркери присутності українства, які потребують нашої уваги. Кам'яні хрести зберігають дух волі наших пращурів. Маємо це берегти», – підсумував Микола Точицький. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4006279-tocickij-zaklikav-vladu-odesi-ta-oblasti-zabezpeciti-zberezenna-kualnickogo-kozackogo-cvintara.html>

Укрінформ. – 2025. – 19 черв. У Варшаві проведуть конференцію про роль культури у відновленні України. – Інф.

У Варшаві 26–27 червня відбудеться конференція під назвою «Стійкість. Відновлення. Майбутнє: Культура у відновленні України». Як повідомили організатори конференції з фундації OBMN, у заході візьмуть участь понад 100 експертів з музеїв з усієї України, а також міжнародні партнери. Вони обговорять внесок культурного сектору у майбутнє України та підготують пропозиції до наступної Конференції з відновлення України (URC 2025), яка відбудеться в Римі 10–11 липня. Варшавська конференція відбудеться під патронатом урядів України, Польщі, Німеччини та Франції. Учасники конференції зосередяться на трьох ключових темах: значення культури для сучасного суспільства; зв'язок між культурною спадщиною та національною безпекою в її різних аспектах; нові ролі музеїв: формування нових наративів, протидія дезінформації та пошук кращих рішень після трьох років повномасштабної агресії Росії проти України. У другий день конференції, 27 червня, в її межах у Лодзі відбудеться відкриття виставки «В епіцентрі бурі: модернізм в Україні». Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4006031-u-varsavi-provedut-konferenciu-pro-rol-kulturi-u-vidnovlenni-ukraini.html>

Мовні питання

Укрінформ. – 2025. – 19 черв. У Києві нагородили переможців конкурсу з української мови імені Петра Яцика. – Інф.

У столиці в Національному музеї літератури України відбулося нагородження переможців XXV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика. Найкращими знавцями за підсумками ювілейного мовного турніру стала загалом 81 особа: учні шкіл і профтехів, а також студенти та курсанти вишів. Чотирнадцять із них – ті, хто здобули перші місця, – отримають стипендії Президента України. Наймолодшою у списку стипендіаток за знання української мови є третьокласниця з Рівненщини Маргарита Шкодич. Географія навчальних закладів, в яких вчать найкращі знавці державної мови за результатами цього річного конкурсу: Київ,

Павлоград, Вінниця, Хмельницький, Луцьк, Миколаївська, Закарпатська, Херсонська області. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4006089-u-kievi-vrucili-sertifikati-na-prezidentsku-stipendiu-za-znanna-ukrainskoi-movi.html>

Фестивалі

Укрінформ. – 2025. – 19 черв. У Києві на етнофестивалі «Країна мрій» діятиме Кримська сцена Lavanda tarlası. – Інф.

У Києві в Національному ботанічному саду ім. М. Гришка на міжнародному етнофестивалі «Країна мрій» 20–22 червня працюватиме Кримська сцена, яка цього року має лавандову тематику і називається Lavanda tarlası. Про це повідомили Укрінформу у представництві Президента в Криму. Подія має об'єднати кримськотатарську музику, літературу, традиції, дитячі та освітні програми, а також символічні практики підтримки Криму та його людей. Протягом трьох днів гості фестивалю зможуть відвідати виступи кримськотатарських артистів і гуртів – Aziza Eskender, Джеміль Каріков, Ismail Kurt-Umer та Shopping Hour Grp, Станція Сиваш, Євшан-зілля, послухати лекції, панельні дискусії, презентації книжок і відеолекції за участю провідних дослідників, митців та правозахисників. Також в рамках етнофестивалю діятиме дитяча зона із читання казок, танців та уроків кримськотатарської мови. В рамках фестивалю пройдуть акції солідарності з кримськими політв'язнями, «Листи до вільного Криму», фотовиставки. Захід відбудеться за підтримки Представництва Президента України в АР Крим та Офісу Кримської платформи. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4005966-u-kievi-na-etnofestivali-kraina-mrij-diatime-krimska-scena-lavanda-tarlas.html>

Музика

Укрінформ. – 2025. – 19 черв. Alyona Alyona створить пісні для фіналістів нацвідбору на Дитяче Євробачення – 2025. – Інф.

Сонграйтеркою у Національному відборі на Дитяче Євробачення – 2025 стала співачка Alyona Alyona. Про це повідомила голова української делегації на Євробаченні Оксана Скибінська на пресконференції у Києві. Вона зауважила, що сфера дитячої творчості нині переживає непрості часи – так само, як і багато інших сфер. Водночас, за її словами, в Україні є чимало талановитих дітей, яким необхідно давати можливість проявити себе. Спільно з музичною продюсеркою нацвідбору Світлоною Тарабаровою Alyona Alyona створить пісні для фіналістів нацвідбору на Дитяче Євробачення – 2025. Прийом заявок на нацвідбір триває з 16 червня по 10 липня включно. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4006021-alyona-alyona-stvorit-pisni-dla-finalistiv-nacvidboru-na-ditace-evrobacenna2025.html>

Вечірній Київ. – 2025. – 19 черв. Бандура для «Золотої Кулюні»: у Києві Володимир Войт присвятить концерт Катерині Грушевській. – Марків Н.

21 червня в Музеї Михайла Грушевського відбудеться концерт пам'яті видатної дослідниці українських народних дум і пісенних традицій – Катерини Грушевської. Імпрезу «Золота Кулюня», присвячену 125-річчю від її народження, продовжить виступ бандуриста, композитора й імпровізатора, заслуженого артиста України Володимира Войта. Перед концертом – тематична екскурсія-зустріч. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/113956/>

Візуальні мистецтва

NV. – 2025. – 19 черв. «Вражає фізично». Художниця Леся Васильченко стала володаркою головної премії PinchukArtCentre 2025. – Інф.

У PinchukArtCentre оголосили переможців мистецької премії PinchukArtCentre 2025. Оголошення відбулось в межах урочистої церемонії нагородження. Виставка номінантів триває до 13 липня. На церемонії вручення загальнонаціональної премії для українських художників і художниць віком до 35 років PinchukArtCentre 2025, яка розпочалась з хвилини мовчання на знак вшанування пам'яті всіх, хто загинув у війні, яку Росія веде проти України, оголосили ім'я володаря головної премії, а також володарів спеціальної премії, призу громадськості. Головну премію восьмого конкурсу PinchukArtCentre 2025 отримала Леся Васильченко. Вона отримала приз розміром 400 тис. грн та автоматично увійшла до списку номінантів на міжнародну премію Future Generation Art Prize – світової премії у галузі сучасного мистецтва. Отримуючи премію художниця повідомила, що увесь грошовий приз вона спрямує на благодійні внески на допомогу армії. Першу спеціальну премію отримала художниця Катерина Алійник, а друга спеціальна премія дісталася художнику Євгену Коршунову. Обидва митці отримали грошову винагороду в розмірі 100 тис. грн, а також фінансову підтримку на стажування, навчання, резиденції або створення нових проєктів. Крім того, Євген Коршунов удостоївся Призу громадськості. Його розмір складає 40 тис. грн. Переможець у цій номінації визначається за результатами голосування відвідувачів виставки робіт номінантів на премію у PinchukArtCentre. Переможців премії визначало міжнародне журі у складі: кураторки та письменниці, кураторки Portikus Каріна Бакетц, Франкфурт, артдиректора PinchukArtCentre Бйорна Гельдхофа, художниці, лауреатки Премії Казимира Малевича (2008) та премії Жінки в мистецтві (2023) Алевтини Кахідзе, художниці, співзасновниці та учасниці групи Р. Е. П. та кураторської групи Худрада Лесі Хоменко та мистецтвознавиці, незалежної кураторки, критикині, кураторки Польського павільйону на 60-й Венеційській бієнале (2024) Марта Чиж. Докладно:

<https://nv.ua/ukr/kultura/pinchukartcenter-2025-ogolosila-imena-peremozhciv-chiji-roboti-naybilshe-vrazilizhuri-foto-50523517.html>

Вечірній Київ. – 2025. – 19 черв. Вічність у мистецтві: столична галерея демонструє артпроект пам'яті двох художників. – Асадчева Т.

У малій залі галереї Imagine Point триває виставка «Двоє – вічність у мистецтві», присвячена творчому спадку Стахо Смирнова та Сергія Шаматріна – художників, які після смерті лишили по собі живу енергію кольору та емоцій. Особливим є географічний зв'язок між митцями. Обох поєднувало селище Ромодан на Полтавщині: саме там народився Сергій Шаматрін, а Стахо Смирнов мав будинок і знаходив натхнення в місцевих краєвидах. Виставка триватиме до 12 липня. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/113961/>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Український тиждень. – 2025. – 19 черв. Війна і кіно: боротьба за український наратив. – Крупник Л.

«Друга світова війна довгий час залишалася вододілом в історичній пам'яті українців, розділяючи їх політично, світоглядно, ідеологічно. Внаслідок понад 45-річної роботи радянської пропаганди, потужним знаряддям якої було кіно, Україна була включена у смислове поле, де творився і поширювався міт «Великої Вітчизняної війни». Після розпаду СРСР Росія всіляко намагалася втримати Україну у своєму полі тяжіння, зокрема через фільми про війну. Так само, як і в радянський час, українське кіно після 1991 року часто було російськомовним – це також була та нитка, яка зміцнювала імперську присутність в Україні. Прикметно, що аж до 2015 року в Україні офіційно війна називалася Великою Вітчизняною і охоплювала період 1941–1945 років. Поворотним пунктом у зміні світогляду українців став вибух широкомасштабної російсько-української війни, що розірвав ті міфологеми, які старанно конструювались в СРСР і які й далі снує сучасна російська пропаганда. На радянських фільмах про Другу світову війну виростили цілі покоління. Штучно створений пантеон героїв оживав на екрані і суттєво впливав на свідомість людей... Так, воєнна тематика знайшла відображення у таких популярних кінофільмах, створених на Київській кіностудії імені Олександра Довженка, як «Іванна» (1959) режисера Віктора Івченка, який за рік прокату подивилось 30,2 млн глядачів, та «Ати-бати, йшли солдати» (1977) режисера Леоніда Бикова, який став лідером прокату 1977 року (35,8 млн глядачів), а також отримав Шевченківську премію того ж року та головний приз на Міжнародному кінофестивалі в Бистриці (Чехословаччина), та багатьох-багатьох інших. Хоч в Україні посилювалися ідеологічна диктатура, русифікація, боротьба з проявами «буржуазного націоналізму», можна простежити намагання митців створити фільми, де була б присутня українська візія Другої світової війни. Так, для фільму «Білий птах з чорною ознакою» сценарій писали Іван Миколайчук і Юрій Іллєнко. Фільм знято у вигляді притчі про добро і зло, про трагедію родини, де рідні брати опинились у різних таборах, а тому стали ворогами. Уперше стрічку було показано на XXIV з'їзді КПУ. Картина була особливо гостро розкритикована... Проте на захист роботи подав свій голос сам перший секретар ЦК Компартії України Петро Шелест.

Оскільки представники партноменклатури в Україні так і не змогли остаточно вирішити долю фільму, його відправили на Московський кінофестиваль. На VII Всесоюзному кінофестивалі «Білий птах з чорною ознакою» завоював у 1972 році Золоту медаль, а згодом на Міжнародному кінофестивалі в італійському місті Сорренто – премію «Срібні сирени». Таким чином, перемога на фестивалі в Москві фактично врятувала згаданий фільм. Так само у фільмі «Високий перевал» (1981), до якого режисер Олександр Денисенко також сам писав сценарій, сюжет закручено навколо того, як під час Другої світової війни різні ідеології поділили одну родину на ворогів-комуністів і «бандерівців». Підсилила цю трагедію геніальна «Мелодія» композитора Мирослава Скорики... Після розпаду СРСР став слабшати радянський культ «Великої Вітчизняної війни». Натомість із «підпілля» виринала пам'ять учасників війни, яку в Україні довгий час замовчували та забороняли... Особливої уваги, на мій погляд, заслуговує дев'ятисерійний документальний фільм Сергія Буковського «Війна. Український рахунок», знятий у 2002–2003 роках на «Студії 1+1». Кінокритик Володимир Войтенко підкреслив, що це перша спроба прискіпливо, уважно, максимально об'єктивно, делікатно і «без гніву» подивитись на події воєнних років... Також варто згадати низку художніх фільмів про «білі плями» української історії Другої світової війни: «Нам дзвони не грали, коли ми вмирали» (1991) Миколи Федюка, «Вишневі ночі» (1992) Аркадія Макульського, «Атентат – Осіннє вбивство в Мюнхені» (1995), «Нескорений» (2000), «Залізна сотня» (2004) Олеса Янчука, «Далекий постріл» (2005) Валерія Шалиги, «Страчені світанки» (1995) Григорія Кохана, «Жива» (2016) Тараса Химича тощо. Сценарії до більшості перелічених фільмів писав Василь Портяк – син легендарного вояка УПА Василя Білінчука («Сибіряка»). На жаль, ці фільми не вийшли на ширшу аудиторію поза межі України, не зуміли пробити радянського і російського наративів війни, які тримали в фокусі своєї уваги кінопубліку і на пострадянському просторі, і за його межами. Проте російсько-українська війна, що дала новий імпульс темі війни в кіно українському й світовому, стала цим проривом. З 2014 року створено величезну кількість українських фільмів про цю сучасну війну. Однак лише широкомасштабне вторгнення в Україну почало кришити російське домінування на ринку світової кіноіндустрії. Піком цього процесу стало те, що вперше в історії українського кінематографа фільм «20 днів у Маріуполі» режисера Мстислава Чернова здобув «Оскара». 13 травня 2025 року на Канському кінофестивалі особливою подією став «День України» і покази трьох фільмів про російсько-українську війну. У програмі «Двотижневик режисерів» відбулася світова прем'єра фільму «Мілітантропос» (режисери Єлизавета Сміт, Аліна Горлова, Семен Мозговий, прод. Євген Рачковський / TAVOR). Фільм увійшов до колекції ARTE Generation Ukraine та став переможцем програми proMOTION 2024. Ветерана ЗСУ та продюсера Володимира Яценка (ForeFilms) під час фестивалю нагородили Орденом мистецтв та літератури. Широкомасштабна війна в Україні стала тим поворотним пунктом, що відриває громадян України від чужих культурних кодів, нав'язаних СРСР та Росією, що знайшло своє відображення також в кіномистецтві...». Докладно:

<https://tyzhden.ua/vijna-i-kino-borotba-za-ukrainskyj-naratyv/>

Вечірній Київ. – 2025. – 19 черв. У Києві дітей Захисників запрошують на безоплатний сеанс у кіно. – Новосвітня К.

«Київ Мілітарі Хаб» запрошує 20 червня дітей Захисників безоплатно відвідати показ фільму «Пеппі Довгапанчоха». Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/113963/>

Література

Укрінформ. – 2025. – 19 черв. У Хмельницькому відбудеться літературний фестиваль «Літерія». – Інф.

У Хмельницькому 20–22 червня пройде літературний фестиваль «Літерія», у межах якого заплановані зустрічі з авторами, книжковий ярмарок, концерти та вистава. Про це повідомляє Хмельницька міська рада. У програмі на 20 червня заплановані поетично-прозові виступи авторів, презентація поетичної збірки «Д'воїна» Ірини Бобик та музичний проєкт «Байка, Вірш, Проза» від «Театру між трьох колон». 21 червня у межах фестивалю відбудуться, зокрема, книжковий ярмарок, презентації книг Юлії Лаби, Віоліни Ситнік та Ольги Саліпи, розмови з авторками Світлоною Тараторіною, Ангою Зеленою та Катериною Рубан, вистава «Кримськотатарські казки про любов» від «Театру між трьох колон» та концерт гурту «Запаска». На 22 червня заплановані письменницький ланч, дискусія «Літературні події під час війни», літературно-музичний вечір, практикум «Тілофокус» від літературної спільноти «Ловці слів» та концерт гурту «ЛЕЯ». Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4006005-u-hmelnickomu-vidbudetsa-literaturnij-festival-literia.html>

Укрінформ. – 2025. – 19 черв. У Києво-Могилянській академії вперше вручили премію з есеїстики Джудіт Турман. – Інф.

У Національному університеті «Києво-Могилянська академія» відбулася перша церемонія вручення премії з есеїстики Джудіт Турман. Про це повідомили на сайті університету. Премію заснувала американська письменниця і журналістка Джудіт Турман у співпраці з кафедрою літературознавства імені Володимира Моренця НаУКМА за підтримки Києво-Могилянської фундації в Україні. Цією премією щороку відзначатимуть найяскравіші молоді голоси української есеїстики серед студентів, аспірантів, викладачів, науковців і випускників НаУКМА віком до 30 років. Як зазначили в НаУКМА, нагорода покликана не лише вшанувати талант, а й стати реальною допомогою для тих, хто формує нову інтелектуальну Україну, водночас відстоюючи її перед загрозами та творячи її майбутнє. Першою лауреаткою премії стала студентка магістерської програми зі спеціальності «Теорія, історія літератури та компаративістика» Марія Копаньова за есей «Мови, якими я не мовчу: до (не)перекладності досвіду». Також до списку фіналістів увійшли Ольга Петренко-Цеунова та Ілля Рудійко. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4006002-u-kievomogilanskij-akademii-vperse-vrucili-premiu-z-eseistiki-dzudit-turman.html>

Український тиждень. – 2025. – 19 черв. «Femina nova» і право обирати на сторінках «Першого вінка». – Петренко-Цеунова О.

У розлоному матеріалі – про репринтне видання «Перший вінок», у якому майже півтора століття тому сімнадцять авторок відважилися сказати своє слово, і біографічний збірник «Ті, що творили «Перший вінок», які вийшли у видавництві «Creative women publishing». До «Першого вінка» вміщено 49 різних за жанром текстів. Програмні публіцистичні статті про руське жіноцтво Наталії Кобринської. Поезії Уляни Кравченко, Лесі Українки, Людмили Старицької, Єлени Грицай, Дніпрової Чайки, Климентини Попович, Олесі Бажанської. Проза Ганни Барвінок, Олени Пчілки, Анни Павлик, Ольги Левицької, Михайлини Рошкевич, Сидори Навроцької. Етнографічні записи та наукові розвідки з народознавства Катерини Довбенчук, Ольги Франко, Софії Окуневської. Докладно:

<https://tyzhden.ua/femina-nova-i-pravo-obyraty-na-storinkakh-pershoho-vinka/>

Музейна справа

Укрінформ. – 2025. – 19 черв. У Гаазі презентували виставку картин із колекції музею Ханенків. – Інф.

У Музеї Бредіус відбулося урочисте відкриття виставки «Старі майстри з Києва в Гаазі. Музей Ханенків у Музеї Бредіус», що розповідає про глибокі історичні та культурні зв'язки між Україною та Нідерландами, повідомляє МКСК. У відомстві зазначили, що вперше твори з колекції Національного музею мистецтв імені Богдана і Варвари Ханенків у Києві та колекції Музею Бредіуса будуть представлені у діалозі, що розповідає про спільне зацікавлення колекціонерів, фундаторів двох музеїв, та їхнє тонке відчуття європейського живопису. «Виставка свідчить не тільки про красу і вразливість мистецтва. Це культурний міст, живе свідчення глибоких зв'язків між нашими країнами, які мають більш ніж 100-річну історію», – наголосила під час відкриття виставки перший заступник міністра культури та стратегічних комунікацій Галина Григоренко. Вона також підкреслила важливість міжнародної підтримки української культури в умовах війни та висловила подяку куратору Музею Бредіус і члену Ради директорів Музею Віллему Яну Гогстедеру – ініціатору цієї виставки, а також виставки «Гаага – Київ. Живопис кінця XIX – початку XX століття з колекцій родини Гогстедерів та Понамарчуків», що відбулася у Музеї Ханенків у 2024 році. Виставка, яка триватиме з 21 червня до 28 вересня 2025 року, стала результатом спільної ініціативи Національного музею мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків, Музею Бредіус, а також Інституту історії мистецтва Нідерландів. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4006041-u-gaazi-prezentuvali-vistavku-kartin-iz-kolekcii-muzeu-hanenkiv.html>

Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 19 черв. У Києві відкрилася виставка «Окупована спадщина», присвячена культурі тимчасово окупованих територій. – Резніченко В.; Вечірній Київ. – 2025. – 19 черв. У Києві демонструють реконструкції строїв із тимчасово окупованих регіонів України: де побачити. – Асадчева Т.

У Музеї Івана Гончара відкрився виставковий проєкт «Окупована спадщина», який через відтворення традиційного одягу розповідає про культурну ідентичність регіонів України, що нині перебувають під тимчасовою окупацією. Виставка покликана зберегти пам'ять про унікальну спадщину, яку ворог намагається знищити або підмінити. Проєкт об'єднує реконструкції народного вбрання, створені на основі історичних джерел, архівних знімків і зібраних до війни усних свідчень. Над експозицією працювали десятки спеціалістів – від етнографів і музейників до майстринь вишивки, крою, ткацтва та виготовлення традиційних прикрас. Їхня праця стала формою спротиву культурному знеособленню, до якого вдається росія, послідовно нищачи українські пам'ятки на окупованих територіях. Ініціаторами проєкту виступили громадська організація «Всесвітній День Вишиванки» та Центр фольклору та етнографії КНУ ім. Тараса Шевченка. Автори концепції – письменниця, режисерка та громадська діячка Леся Воронюк і етнограф, кандидат історичних наук Володимир Щибря. Реалізацію підтримали міжнародний фонд ALIPH, Європейський Союз і Музей Івана Гончара. Докладно:

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/u-kijevi-vidkrilasja-vistavka-okupovana-spadshchina-prisvjachena-kulturi-timchasovo-okupovanikh-teritorij.html>

Вечірній Київ. – 2025. – 19 черв. Київські науковці провели експертизу так званого «скіфського золота» у Мадриді. – Марків Н.

Фахівці Національного музею історії України спільно з детективами Бюро економічної безпеки України й експертами Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України за сприяння Служби безпеки України, посольства України в Іспанії та іспанської поліції провели експертизу так званого «скіфського золота» у місті Мадриді. Нагадаємо, у жовтні 2023 року українські правоохоронці разом із поліцією Королівства Іспанія вилучили артефакти, які незаконно вивезли з України. Тоді ж було затримано учасників транснаціонального злочинного угруповання, що складалося з двох українців та трьох іспанців. За даними слідства, фігуранти нелегально вивезли артефакти з України до Євросоюзу у період 2014–2020 років. У продавців було вилучено унікальні золоті вироби: медальйон, сережки, кулон, гривні, пояс, пекторалі тощо. За попередніми оцінками, ринкова вартість артефактів, вилучених під час міжнародної спецоперації, перевищує 60 млн євро. У межах досудового розслідування призначено низку судових експертиз з метою визначення їхньої культурної цінності та можливого походження з України. Кандидатка історичних наук, провідна наукова співробітниця Скарбниці Національного музею історії України Оксана Ліфантій розповіла, що подібні речі не можна зберігати в приватних колекціях, бо здобуті вони

незаконним шляхом. Очевидно, що речі були викуплені у людей, які грабували археологічні пам'ятки. Науковці сподіваються, що ці скарби повернуться в Україну, як культурне надбання українського народу в державні музеї. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/113965/>

Охорона культурної спадщини

Village Україна. – 2025. – 19 черв. Відновити історичну пам'ятку-будинок Якова Гретера, зруйнований у ніч 6 червня – петиція. – Гриненко В.

Кияни просять відновити історичну пам'ятку-будинок підприємця Якова Гретера, який росіяни зруйнували під час атаки в ніч на 6 червня – відповідну петицію зареєстрували на сайті Київради. Автор петиції – Анатолій Погорілий. Історичний будинок Гретера нині також відомий як завод «Більшовик» на Шулявці. Наразі історичний будинок майже повністю зруйновано. Від первісної історичної забудови вціліли лише три будівлі. Усі вони були в Переліку пам'яток Києва за категорією історія, архітектура, містобудування. Активіст Дмитро Перов заявляв, що «це одна з найзнаковіших історичних будівель на Шулявці». Докладно:

<https://www.village.com.ua/village/culture/culture-news/363951-vidnoviti-istorichnu-pam-yatku-budinok-yakova-gretera-zruynovaniy-u-nich-6-cheravnaya-ndash-petitsiya>

Нацменшини. Закордонні українці

Укрінформ. – 2025. – 19 черв. У Любліні відкриють мурал вдячності від українців польському народові за підтримку і дружбу. – Інф.

У Любліні (Польща) 20 червня відбудеться відкриття муралу вдячності від українців польському народові за підтримку та дружбу. Про відкриття муралу «Люблін – місто-рятівник: Мурал вдячності» повідомила представниця громадської організації «Communication Media Center» в Любліні Зоряна Вавринчук. «Цей мистецький проєкт є щирим символом вдячності українського народу мешканцям Любліна за їхню підтримку та знаменням міцної дружби і єдності між Україною та Польщею», – зазначила вона. На захід запрошено представників місцевого самоврядування, урядових та неурядових організацій, які долучаться до завершення муралу та дізнаються про його історію. Мурал реалізується в межах грантової програми Ashoka, під почесним патронатом генконсульства України в Любліні та мера міста Люблін. Організаторками створення муралу є Вавринчук та Вікторія Захарова з фундації «Сила Єдності». Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4005955-u-lublani-vidkriut-mural-vdacnosti-vid-ukrainciv-polskomu-narodovi-za-pidtrimku-i-druzbu.html>

Укрінформ. – 2025. – 19 черв. У Болгарії відкрилася фотовиставка «Somnia disaster». – Інф.

У Народних Зборах Республіки Болгарія 18 червня відбулася церемонія відкриття фотовиставки «Somnia disaster» – спільного артпроєкту українських

та японських митців, присвяченого ядерним трагедіям у Чорнобилі, Фукусімі, а також Хіросімі та Нагасакі. Про це у Фейсбучі повідомило посольство України в Болгарії. Експозиція унікальним чином об'єднала творчу команду під керівництвом Олександра Тищенка (Alex Luna) та японського фотографа Шігеру Йошіди. Їхні роботи покликані привернути увагу міжнародної спільноти до проблеми протидії ядерним загрозам та спонукати до посилення міжнародної підтримки України. Виставку вдалося реалізувати за підтримки голови групи дружби «Болгарія – Україна» болгарського парламенту Христо Гаджева та депутата Любена Ділова. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4005951-u-bolgarii-vidkrilasa-fotovistavka-katastrofa-mrij.html>

Міжнародне співробітництво

Укрінформ. – 2025. – 19 черв. У польському Тарнуві відкрили «Українську книжкову полицю». – Інф.

У міській публічній бібліотеці Тарнува в Польщі відкрили «Українську книжкову полицю», повідомляє МКСК. Зазначається, що відтепер жителі міста мають змогу ознайомитися з добіркою українських книжок: від класичної та сучасної художньої літератури до енциклопедій, дитячих видань і праць про історію, культуру та ідентичність України. Як нагадали у відомстві, у межах проекту, який реалізується під патронатом першої леді України Олени Зеленської за підтримки МЗС, МКСК та Українського інституту книги, вже відкрили понад 250 полицок у 59 країнах світу. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4006151-u-polskomu-tarnuvi-vidkrili-ukrainsku-knizkovu-policku.html>

Підтримка України у світі

NV. – 2025. – 19 черв. З фото загиблого Максима Левіна. У Великій Британії покажуть мультфільм Кейт Буш, щоб привернути увагу до постраждалих від війни дітей. – Інф.

Легендарна британська співачка Кейт Буш створила мультфільм «Little Shrew» / «Маленька землерийка», щоб привернути увагу до постраждалих від війни дітей. Про це співачка повідомила на своєму сайті. Зі слів співачки, вона захотіла зробити антивоєнний мультфільм, зокрема про дітей під час війни, після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 році. Чотирихвилинний мультфільм показуватимуть в кінотеатрах Picturehouse 24 червня перед стрічкою «Від Гільди, з любов'ю». Раніше її показали на кінофестивалі в Берліні. Мультфільм базується на пісні Snowflake, яку Буш записала разом із сином у 2011 році. Тоді співачка хотіла зафіксувати його голос до підліткового віку, проте пісня набула нового значення. Над створенням анімації працював ілюстратор Джем Кей. Робота над мультфільмом тривала з 2022 року. На середині роботи проект призупинили, а повернулися до нього на початку 2024 року. Анімацію фільму створила студія Inkubus. Референсом для одного з кадрів «Маленької землерийки» стала фотографія

українського журналіста Максима Левіна. Кейт Буш сподівається, що «Максим Левін був би задоволений тим, як фото було представлено». Докладно:

<https://nv.ua/ukr/kultura/keyt-bush-legendarna-britanska-spivachka-stvorila-multfilm-na-yakiy-jiji-nadihnula-viyna-v-ukrajini-50523441.html>

Випуск підготувала Рудіч О. А,
завідувачка сектору оперативного інформування
та розповсюдження інформації Інформцентру з питань культури та мистецтва;
тел.: 425-23-26
електронна адреса: infocenter@nplu.org
info_nplu@ua.fm